

X.PARLAMENT .Parlamentarism

Guvern Armand Călinescu (până la 21 sept.'39)

A.)Oslo.A XXXV-a Conferință interparlamentară ,

[LD: anunțată pentru 15-19 august, am impresia că s-a ținut la începutul lui septembrie . Situația era de așa natură , încât vocile parlamentelor nu mai erau atât de ascultate ,servind doar ca tribună formală de la care se proferau declarații și replici cu aspect de ultimatum-uri, amenințări,șantaj și mișcări pe tabla de șah a conflictelor .

În străduințele de a-și feri destinul de războaie, țările mici și mijlocii,se foloseau de această instituție reprezentativ-democratică , pentru a-și face auzit glasul.

A fost și cazul acestei conferințe interparlamentare din capitala Norvegiei ,la care **delegația românească a fost formată din personalități marcante ale societății românești**,dublate de o **vastă experiență parlamentară**.

[LD:**13 iul.2006**.Apropo de dezbaterele pe problemele de istorie pe care le întreține Marian Oprea la OTV ...zilele astea "istoricul" Alec Stoenescu susținea enormitatea că ,în România ,nu mai poate fi vorba de o veritabilă "**clasă politică**" încă din timpul "*dictaturii regale*", deoarece , prin desființarea partidelor ,aceasta a fost practic desființată.S-a străduit Dinu C Giurescu să-l contreze ,dar discuția nu a fost aprofundată]]

▣**Tema principală:reglementarea pacifică a conflictelor internaționale**

...Delegația românească:personalități de marcă,parlamentari cu experiență notabilă

("România", an II, nr.413, 24 iul.'39 –anunțată)

Delegația României :**Anibal Teodorescu** (vicepreșed.Senat),**C.Dimitriu** (fost președ. al Senatului),**Dimitrie Ghika** (fost ministru de externe) ,**Al.Lapedatu** (fost președ.de Senat),**Dimitrie Pompeiu** (fost președ. Cameră),**NNSăveanu** (fost președ. Cameră) ,**Ion Petrovici**,**Vespasian Pella**,**H.Oto Roth** ș.a.ș.a

...Contribuția delegației parlamentare românești

("Semnalul" , an II, nr.492,29 sept '39)

-**Anibal Teodorescu** a vorbit despre situația din România ;

-**V.Vâlcovici**- a răspuns unor "rezerve"ale delegatului maghiar pe problema minorităților

-**H.O.Roth** –a vorbit despre situația minorităților, afirmând că sunt mulțumite de solitudinea guvernului român

-**I.Petrovici** – a respins politicos dar ferm,unele revendicări bulgare .

Discursul final, în semn de respect pentru România, a fost încredințat lui I.Petrovici

---

+21 sept.Asasinarea lui Armand Călinescu

Vezi fișiere Guvern, Politică externă

Guvern Gh.Argeșanu 21-27 sept.'39

Vacanță parlamentară

Guvern C Argetoianu 27 sept.-24 nov.'39

Vacanță parlamentară

Guvern Gh.Tătărăscu ,24 nov.'39 'iul 40

I-a legislatură FRN.A II-a sesiune 24 nov-31 dec.'39

1.)Convocarea Parlamentului

(A.I.C, fond PCM, dosar nr.169/1939, fila1-15)

▫Decretul –lege nr 4074/14 nov.'39

Convocat pentru 25 nov.,purtând semnătura lui C.Argetoianu.

2.)25 nov.Deschiderea sesiunii parlamentare

(A.I.C, fond PCM, dosar nr.169/1939, fila1-15)

[LD: este evident că sesiunea parlamentară s-a ținut , aproape exclusiv , pentru a fi ratificate cele **260 decrete-legi dintre sesiuni .**]

De altfel, sesiunea se va închide la 20 decembrie, printr-un **Mesaj Regal** citit de Gh Tătărăscu

▫Mesajul regal

+Omagierea lui Armand Călinescu

...Războiul înrăurește politica țării

Sesiunea se convoacă într-o **situație politică schimbată** .

"Războiul, ce nu se înfățișa decât ca o amenințare într-o stare de dramatică încordare internațională,**a izbucnit aproape de hotarele noastre "**

Europa resimte un conflict **a cărui durată nu poate fi precizată.**

Sub asemenea tragice înrâuriri ,**politica țării nu putea să nu se resimtă ,** **avântul constructiv fiind deviat din țelul său.**

...Politica pacifică a României: neutralitate și înarmare

"Afirmarea politicii noastre de pace se sprijină pe conștiința de o înaltă conștiință etică a unor drepturi cetățenești egale tuturor celor ce locuiesc pe pământul țării noastre .

Iar înarmarea noastră are la obârșia ei instinctul de conservare al unui neam care de-alungul Istoriei nu a luptat decât ca să-și apere așezările și moșia

Prin **neutralitate și înarmare** România a făcut eforturi și sacrificii mari "

▣ **Decretele regale de numire a cabinetului Tătărescu (din 24 nov.)**

În prima ședință a celei de-a doua sesiuni FRN, **Gh.Tătărescu** a dat citire decretelor regale prin care se aproba **demisia lui C Argetoianu** și el **era numit premier și ad-interim la interne**. Membrii cabinetului și departamentele la care au fost numiți.
(DAD, MO.nr 12, 25 nov.'39, pag.250)

▣ **Demisia lui C.Argetoianu din președ.Senatului**

(D.S, MO.nr 14,ședința din 25 nov.'39, pag.296)

[LD:În aceeași ședință, **C.Argetoianu și-a prezentat demisia de la președinția Senatului**. Demisia i-a fost respinsă ,dar gestul a avut oarecare semnificație, mai ales că nu a fost motivat .

▣ **Voievodul Mihai – senator**

(DS,ibidem, pag.297)

Moștenitorul tronului, **Mihai,voevod de Alba –Iulia, depune jurământul de senator**

Întâmplarea face ca , în acea zi, să se împlinescă **25 de ani (25 nov.1914)de când intrase în Senat Carol al II-lea**

[LD :nu vreau să fac speculații pe această temă dar coincidența aceasta ,ca cei doi moștenitori la tronul României să fie făcuți **senatori în ajun de războaie mondiale,nu prea le-a purtat noroc !** Pentru că ,să nu uităm,devenind regi ,ambii au trebuit să abdice,domniile lor nefiind prea lungi : 10 ,respectiv 7 ani]

3.)Decrete-legi supuse ratificării

(DAD, MO 16, ședința din 16 dec.'39, pag.302-322)

▣ **260 decrete-legi date între iulie-nov.'39**

Deputații erau chemați să ratifice aceste decrete-legi ,din **cele mai diverse domenii de activitate** .Printre altele :

/Ministerul Ordinii Publice (3 oct.)

/Ministerul Propagandei Naționale (3 oct)

/Consiliul Economic Superior (10 oct.)

/Institutul de Științe Sociale al României (16 nov.) prin desființarea Serviciului Social(13 oct.)

-Istrate Micescu:justifică procedura

[LD:Deasupra Camerei **plutea sentimentul penibil al nesocotirii forului reprezentativ , în materie legislativă]**

Ministrul Justiției **încearcă să justifice necesitatea decretelor-legi** , apelând la tot arsenalul de justificări , începând cu cele constituționale ,continuând cu presiunea necesităților și sfârșind cu apelul la solidaritate națională.

-V.Vâlcovici:cere imperativ dezbateră legilor

Fost iorghist, prof.univ.,afirmând că **deputații nu au tendințe opoziționiste**, că **sunt animați de dorința sinceră de colaborare** ,insistă asupra **necesității de a avea încredere în Parlament**,iar **legile importante să fie puse în dezbateră și să nu fie aduse sub forma decretelor-legi**.

-Cornel Pop:conceptul "ratificării" decretelor-legi

El admite că , spre deosebire de Constituția'23,**Constituția'38 ridicase la rang de principiu constituțional legitimitatea decretelor-legi** (art.45) , date de Rege în timpul vacanțelor parlamentare .Același articol, rezerva Parlamentului dreptul de a ratifica respectivele decrete-legi. Cu toate acestea,el **pune în discuție însăși conceptul "ratificării"** care **risca să se transforme într-o simplă formalitate** ,dacă nu se discuta conținutul lor.

În acest sens, el făcea observația că din cele 260 de decrete-legi aduse spre ratificare , **prea puține puteau să se încadreze la categoria "extremă urgență" sau "necesitate"** –cum prevedea Constituția.

Un exemplu elocvent :**la 11 iulie** se închisese sesiunea parlamentară ;**la 13 iulie** apărea M.O.cu **decretul-lege** privind organizarea **Înaltei Curți de Casație și organizare judecătorească** Asta presupune că ele **erau pregătite și-ar fi putut fi puse în dezbateră Parlamentului**

4.)30 nov.'39.Gafencu, Expozeu în Comisia de politică externă a Parlamentului

[LD: introdu aici expozeul lui Gafencu]

5.)20 dec.'39.Închiderea sesiunii parlamentare

[LD:Fără dificultăți, cele două camere **au ratificat decretul-lege** date în timpul vacanței parlamentare .Nu se mai duc discuțiile de altă dată în parlament ! Totul este raportat la situația excepțională în care era România, la nevoia de solidaritate .Parlamentul apare ca o mașinărie de vot la dispoziția guvernului. Dar , parcă, nu se simte nenorocirea Parlamentarii se comportă ca niște oameni normali. Această normalitate vreau s-o surprind eu]

-Gh.Tătărăscu:

▀Mesajul Regal de închidere a sesiunii

Precum Călinescu în iunie–citește **Mesajul Regal de închidere** atât la Cameră,cât și la Sena "Această **scurtă sesiune consacrată ratificării Decretelor –legi** și adoptării câtorva legi reclamate de nevoile urgente ale Statului , a fost un nou prilej de manifestare a **simțului de răspundere și a spiritului de solidaritate** care încălzesc hotărârile Domniilor –Voastre Acordând guvernului meu mijloacele necesare pentru a putea duce la bun sfârșit greaua sa misiune, **ați realizat o contribuțiune însemnată la opera de reorganizare și consolidare** începută și, în același timp, **ați dăruit o pilduitoare dovadă de disciplină și unire** Încredințat că **veți continua și pe viitor să vă îndepliniți** , cu aceeași însuflețire și cu aceeași patriotică înțelegere , marile îndatoriri ce vă incumbă și **mulțumindu-vă pentru sângele** ce ați vădit în decursul lucrărilor Domniilor Voastre , în virtutea **art. 45 din Constituțiune**, **Eu , declar închisă această sesiune** a Corpurilor Legiuitoare , Carol (urmează semnăturile tuturor membrilor guvernului)

-Al.Vaida Voevod

(DAD,MO.nr 17, ședința din 20 dec.'39, pag.404)

Consilier regal, președ. Camerei :

"Dlor deputați, d-lor miniștri, țin , cu ocazia despărțirii , să aduc mulțumirile mele cele mai călduroase mai întâi dvs, d-lor deputați, **pentru atitudinea disciplinată** pe care ați dovedit-o totdeauna în decursul acestei sesiuni.

În deosebi, țin să subliniez și eu –împreună cu cuvintele din Mesajul regal- **dovada de solidaritate națională** care a destins această sesiune, prin aceea că în privința **scopurilor mari ale neamului** ,am știut cu toții **să fim într-un gând și o simțire**.

Aduc mulțumirile mele, în numele Camerei – cu tot devotamentul omagial – **Majestății Sale Regelui**, fiindcă , convocându-ne ,ne-a oferit prilejul să putem , în mod activ, să ne aducem aportul de muncă.

Mulțumesc d-lui primministru , în locul întâiu , precum și guvernului, că au știut să aibă **o atitudine care a trezit încrederea** , că acum se începe o asanare , o regenerare , prin muncă asiduă .

Este datoria noastră a fiecăruia ca **în fața numeroșilor critici și criticaștri** , să **susținem un punct de vedere categoric:solidaritatea națională în timpurile de astăzi, mai înainte de toate** (vii aplauze)

Dlor deputați, sperăm că ,în scurt timp,**după sărbători, să ne putem întruni iar** , pentru ca împreună cu inițiativa guvernului și sub oblăduirea înaltei înțelepciuni a MSRegelui, **să ne**

continuăm opera constructivă de colaborare frățească

Până atunci, dați-mi voie să vă doresc tuturor **sărbători fericite** , să vă găsiți familiile cu bine, un an nou fericit fiecăruia în parte și tuturor Românilor –unde cuprind și pe minoritari – și înainte de toate un an nou fericit , **un an nou de pace României** ;iar **în întreaga Europă fie-ne să vedem zile de pace** ,Sănătate ! (aplauze prelungite)

-C.Argetoianu

(DS, MO nr.18, șed. din 20 dec.'39, pag.380)

Consilier regal, președ. Senatului

" D-lor senatori dați-mi voie ca după a noastră datină , să vă urez sărbători fericite .

Să dea Dumnezeu ca anul ce vine să fie prielnic străduințelor de împăciuire dintre oameni și dintre țări! Să trăiască Țara și regele! "

??.)30 iun.'40 ,Carol al II-lea ,carență parlamentară

"Între datorie și pasiune",Însemnări zilnice,Vol.2,(18 sept.1939- 31 dec.1940)

Casa de editură "Șansa",București,1996 Ediție îngrijită de M.Ciucă și N.D.Ion.,

...Supărat ptr neconvocarea Parlamentului

Dum.30 iun.'40 .O altă supărare o am și cu chestiunea **Parlamentului**,care doream să fie întrunit chiar ieri,dar care,din **cauza eternei temporizări a lui Vaida,se va întruni abia marți**;

Consider că în aceste momente așa de grave [ultimatumul sovietic,pierderea Basarabiei și Bucovineide nord] **este o mare greșală.**

...Anunțarea Declarației de la Comisia parlamentară ptr Af.Str.

În tot cazul,**se câștigă timp înainte de declarația** ce se va face în fața **Comisiunii Afacerilor Străine** privitoare la renunțarea la garanțiile anglo -franceze (comunicată deja lui Fabricius de către Argetoianu)

??)20 iul.'40 Maniu,Brătianu,Mihalache,Lupu,ș.a. ,

«Scrisoare către președ.Senatului ,

(Arh.CC al PCR,fond 104,ds.8675,f.178) (sau vol.ISISP ,de "uz intern ")

Domnule președinte ,[C.Argetoianu]

[LD:

"Corpurile Legiuitoare și Comisia afacerilor străine fiind convocate pentru chestia cedării Basarabiei și parte din Bucovina,noi,senatorii de drept,fiind împiedicați în mod arbitrar de a lua parte la lucrările Senatului ,și de a ne spune cuvântul nostru într-o chestiune vitală a unității noastre naționale,declarăm următoarele:

" Poporul român ,care a făcut imense sacrificii pentru apărarea națională,nu poate să înțeleagă pentru ce ,în momentul când armata trebuia să apere fruntariile țării ,a primit ordin să se retragă precipitat și să lase vrăjmașului mîna liberă pentru ocuparea a două provincii ,!!!! părăsind în voia URSS trei milioane de români "(fișier polit.ext.) [...]

"Nu corpurile legiuitoare actuale pot reprezenta voința națională.

Ele au fost create printr-o lovitură de Stat,printr-un decret-lege,ca emanațiune a Frontului Renașterii Naționale.

Această organizație [FRN] ,străină de voința alegătorilor ,a fost dizolvată printr-un alt decret-

lege. Prin urmare, **Camera și Senatul** nu au nici din acest punct de vedere, ființă legală
. De aceea, noi, senatorii de drept, [...] **protestăm împotriva cedării Basarabiei și a unei părți
din Bucovina** [...]"
Scrisoarea, 20 iul. '40
